

EĞİTİMİN KRİZİ ve YENİ DÖNEMDEN BEKLENTİLER

GİRİŞ

2017-2018 eğitim-öğretim yılı 8 Haziran Cuma günü sona ermişti. Üç aylık bir aradan sonra, yaklaşık 18 milyona yakın öğrenci, 1 milyon 82 bin 92'si öğretmen olmak üzere 1 milyonu aşkın eğitim emekçisi ve diğer okul bileşenleri açısından zorlu bir eğitim öğretim yılı başlıyor. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) çalışma takvimine göre, 17 Eylül 2018 Pazartesi günü başlayıp, 14 Haziran 2019 Cuma günü sona erecek.

MEB örgün eğitim istatistiklerinin okulların açılmasına çok az bir süre kalmışken (örgün eğitim istatistikleri, son iki yıldır, alışlagelmişin dışında olacak şekilde Eylül ayı başında yayımlanmaktadır) kamuoyuyla paylaşılıyor olması, yeni eğitim ve öğretim yılı öncesinde eğitimin güncel durumuna ilişkin resmi istatistikler üzerinden sağlıklı bir karşılaştırma ve değerlendirme yapmayı güçleştirmektedir. Öte yandan, kamuoyu ile tartışılmadan, eğitimde reform adına öylesine hızlı değişiklikler yapılmaktadır ki, bu değişimi istatistiklere yansıtmak mümkün olmamaktadır. Bu durum da, eğitim yönetiminde ciddi sorunlar olduğu anlamına gelmektedir.

MEB'in 2017-2018 yılına ilişkin örgün eğitim istatistikleri, 7 Eylül 2018 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır. Bu istatistiklerle birlikte, Bakanlığın 2018 Performans Programı, 2017 İdari Faaliyet Raporu, OECD'nin Bir Bakışta Eğitim 2017 Raporu ve Milli Eğitim Eski Bakanı İsmet Yılmaz'ın '2018 Eğitim Bütçesi Sunuşu' gibi kaynaklar, değerlendirme ve karşılaştırma yapılabilmesi açısından, yeterince veri sunmaktadır.

Eğitimin Devasa Sorunları Devam Ediyor: Bakanın İsmi Hariç, Eğitim Cephesinde Değişen Bir Şey Yok!

En son söylenecek şeyi en başta söyleyelim: *Türkiye'nin eğitim sisteminin köklü sorunları var ve bunlar 16 yıl içinde daha da derinleşti.* AKP'nin elinde adeta yapboz tahtasına dönüşen eğitim sistemi, yıllardır benimsenen piyasa merkezli, rekabetçi ve sınav esaslı eğitim politikaları sonucunda tam bir sorun yumağı haline gelmiştir. Okul öncesi eğitimden tatalım da, üniversiteye kadar eğitimin bütün kademeleri, en temel işlevlerini yerine getiremez hale getirilmiştir.

Okullaşma oranında gerileme. Geride bıraktığımız 2017-2018 eğitim öğretim yılı verilerine göre, MEB'e bağlı özel ve resmi örgün eğitim öğretim kurumlarında 65 bin 568 okul bulunmaktadır. Bu okulların 11 bin 694'ü özel, 53 bin 870'i resmi,4'ü ise açık öğretim okuludur.Okullaşma oranları incelendiğinde; okulöncesinde 5 yaş için net okullaşma oranı yüzde 66.88, ilkokulda yüzde 91.54, ortaokulda yüzde 94.47 ve son olarak lise düzeyinde net okullaşma oranı yüzde 83.59 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı ilkokul düzeyi net okullaşma oranı yüzde 94.87 iken, bu oran 2018 yılında yüzde 91,54'e gerilemiştir.MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı 2018 Yılı Performans Programı'na göre, her kademedede net okullaşma hedefi yüzde 100 olarak belirlenmiş ancak2018 yılı sonunda gerçekleşen okullaşma oranları belirlenen hedeflerin gerçekçi olmadığını açıkça göstermiştir.

Açıköğretimde artış. 2017-2018 örgün öğretim istatistikleri incelendiğinde; öğrencilerin 14 milyon 946 bin 713'ü resmi,1 milyon 351 bin 712'si özel ve 1 milyon 588 bin 823'ü ise açıköğretimde okumaktadır. Örgün öğretimde toplam 17 milyon 885 bin 248 öğrenci bulunmaktadır. Ortaokul ve Liselerde 11 milyon 279 bin 61 öğrenci öğrenip görmekte olup, bu düzeyin içinde açıköğretim oranı yüzde 14,09'dur. Açıköğretim öğrencilerinin içinde ortaokul öğrenci oranı yüzde 12, lise öğrenci oranı yüzde 88'dir. Açık liseler içinde Anadolu İmam Hatip Lisesi (AİHL) oranı yüzde 8.06, Açıköğretim Lisesi (AÖL) yüzde 78.20, Mesleki Açıköğretim Lisesi (MTAL) yüzde 13,74'tür.

Ortalama eğitim süresi 7,5 yıla düştü. 4+4+4 sonrasında zorunlu eğitim süresinin 12 yıla çıktığı iddia edilmesine rağmen, ortalama eğitim süresi 7,5 yılda kalmıştır. MEB verilerine görebu çağda ikili eğitim yapılan okul oranı yüzde 25,71'dir, diğer bir deyişleher dört okuldan birinde ikili eğitim yapılmaktadır. Türkiye'de spor salonu bulunan okul oranı sadece yüzde 13'tür ve okulların yüzde 87'sinde spor salonu yoktur. Kütüphanesi olmayan okul oranı yüzde 61; çok amaçlı salonu olmayan okulların oranı yüzde 62'dir.

Eğitimin her başlığı sorun. Niteliksiz eğitim hizmeti, eğitimde özelleştirme uygulamaları, kamu kaynaklarının teşvik adı altında özel okullara aktarılması, ikili öğretim, kalabalık sınıflar, karma eğitim karşıtı uygulamalar, çocukların örgün eğitim sistemi dışına itilmesi, eğitimde

kademeler arası geçiş sistemlerinde ve merkezi sınavlarda yapılan değişiklikler, çocukların barınmak zorunda bırakıldıkları yerlerde taciz ve istismara uğraması, taşımali eğitim, altyapısı bozuk okullar, okullarda öğretilenlere yönelik olarak yaşanan şiddetin artması, Öğretilen Strateji Belgesi ile öğretilenlerin mesleki gelişimine yönelik piyasacı müdahaleler, mülakata dayalı sözleşmeli öğretilenlik, ataması yapılmayan öğretilenler vb. gibi devasa sorunlar 2017-2018 eğitim öğretilen yılında öne çıkan temel başlıklar olmuştur.

Okullar adeta Diyanete ve dini vakıflara bağlı kurumlar haline geldi. 2017-18 eğitim öğretilen yılında MEB, eğitimde Siyasal İslamcı/ mezhepçi politikalarını daha da yoğunlaştırmıştır. Yıllardır özellikle eğitim sistemi üzerinden hayata geçirilen, bilim ve pedagoji düşmanı politika, uygulama ve dayatmalar geçtiğimiz dönem belirgin bir ivme kazanmıştır. Son olarak 10 Eylül 2018 günü Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile MEB'e bağlı her kuruma mescit ve abdesthane açma zorunluluğu getirilmiştir.

'Dini eğitim' uygulamalarının okul öncesi eğitimde pedagojik olarak sakıncalı olmasına rağmen devam ettirilmesi ve sıbyan mektepleri sayısının artması; MEB'in merkezi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı, yerelerde ise İl müftülükleri başta olmak üzere, dini vakıf ve derneklerle yapılan işbirliği protokollerini sürdürmesi; özellikle kurum açma ve kapatma yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle 'bütün yolların imam hatiplere' çıkmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmış olması, eğitim sisteminin milliyetçi/mezhepçi/cinsiyetçi büyük bir kuşatma ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

2017-18 eğitim öğretilen yılı, eğitim sisteminde yaşanan ticarileştirme ve eğitimi dinselileştirme adına hayata geçirilen politikaların daha da belirgin hale geldiği bir dönem olmuştur. AKP'nin eğitim alanında, büyük ölçüde kendi siyasal-ideolojik hedefleri doğrultusunda yaptığı değişiklikler, başta öğrenciler, öğretilenler, eğitim emekçileri ve veliler olmak üzere, toplumun geniş kesimlerini her zamankinden daha çok etkilemiştir.

Çocuk yaşta evlilik, çocuk işçilik ve çocuk istismarı siyasi iktidarın anlayışı ile besleniyor. Türkiye'de geçtiğimiz eğitim ve öğretilen dönemi, her ne kadar eğitimde çeşitli reformların hayata geçirildiği, parlak bir dönem olarak lanse edilmeye çalışılmışsa da, ortaya çıkan sonuç

durumun özellikle çocuklar açısından hiç de öyle ifade edildiği gibi olmadığını ortaya sermektedir. Örneğin geçen dönem; çocuk yaşta evlenmeyi özendiren düzenlemeler yapılmış, çocuk işçiler sorunu büyümüş, okullarda, yurtlarda, kurslarda çocuklara yönelik cinsel istismar ve şiddet vakaları artmıştır. Eğitimde ve toplumsal yaşamda yaşanan çocuk istismarının üzerini örtme/görünmez kılma çabalarına rağmen, faillerinin cezasızlıkla cesaretlendirilmesinin de etkisiyle çok sayıda kadına ve çocuğa yönelik taciz ve tecavüz olayının yaşandığı bilinmektedir.

Çocuklarımız cemaat ve tarikat yurtlarına mecbur bırakıldı. Yoksul ve dar gelirli emekçi ailelerin çocukları başta olmak üzere, kız çocukları, kırsal kesimde yaşayan çocuklar; eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanamamış, bu çocukların önemli bir kısmı dini vakıf ve derneklerin kucağına itilmiştir. Türkiye’de tarikat okul ve yurtlarındaki öğrenci sayısı 210 bin dolayındadır (üniversiteler hariç). 4 binin üzerindeki özel yurdun 2 bin 480’i bir tarikatla bağlantılı iken bu yurtlarda kalan öğrenci sayısı 224 bini bulmaktadır.

Karaman’da Ensar Vakfında yaşanan çocuk istismarının yanı sıra herkesin belleğinde yer etmesi açısından çarpıcı bir örnek olarak; Adana iline bağlı Aladağ’da, 29 Kasım 2016 tarihinde bir tarikat yurdunda elektrik panosundan çıkan yangında, yangıcı özellikteki ahşap merdiven ve halı kaplama ile ateş yurdun üst katlarına kadar çıkmış, yangın merdiveni kilitli olan binada 11’i çocuk 12 kişi hayatını kaybetmişti. Bir ihmal ve utanç vesikası olarak anılması gereken bu faciadan sonra, Aladağ yangınının ardından aileleri azarlayan dönemin il milli eğitim müdürü adeta terfi ettirilerek Ankara İl Milli Eğitim Müdürü olmuştur. Davadaki tüm sanıklar da tahliye edilmiştir.

Ekonomik, sınıfsal, cinsiyete bağlı vb. eşitsizlikler ve anadilinde eğitim gibi en temel sorunlar, AKP iktidarının çözmeye yanaşmadığı aksine çeşitli düzenleme ve uygulamalarla giderek daha fazla çetrefilli hale getirdiği temel sorunlar olarak gündemdeki yerini almaya devam etmiştir.

Ülkemizdeki bütün eğitim kurumları, AKP iktidarının ırkçı, mezhepçi, ayrımcı, otoriter ve popülist uygulamaları nedeniyle gerçek işlevlerinden hızla uzaklaştırılmıştır. AKP iktidarının eğitim alanı başta olmak üzere, toplumsal yaşamın bütün alanlarında uyguladığı baskı, şiddet ve dayatmacı uygulamaların giderek ivme kazandığı bir dönem yaşanmaktadır.

Anadilinde Eğitim Hakkı Yok Sayılamaz!

Anadilinde eğitim, eğitim biliminin en temel ilkelerinden birisidir. Türkiye, birden çok anadilin, kültürün ve kimliğin her türlü engele karşın konuşulduğu, işitildiği, yaşamayı devam ettirdiği bir halklar bahçesi olmalıyken, iktidarın tekçi dayatmaları ülkenin bu tarihsel ve kültürel zenginliğinin gelişmesini engellemektedir. Türkçe dışındaki anadillerinin varlığına ve öğrenilmesine karşı çıkmak, bir yönüyle eğitim biliminin en temel ilkesine karşı çıkmak anlamına gelmektedir. AKP iktidarı döneminde göstermelik bazı adımlar atılsa da Türkiye’de anadilinde eğitim ve kamusal hizmetlerin verilmesi yasağı devam etmektedir.

Türkiye’de Talim ve Terbiye Kurulu’nun belirlediği esaslara uygun olacak şekilde ilkokul ve ortaokullarda, haftada iki ders saati “Yaşayan Diller ve Lehçeler” dersi seçilebilmektedir. Bu ders kapsamında öğrencilere Kurmanci ve Zazaki dilleri de öğretilmektedir. MEB’e bağlı okullarda 2012-2013 eğitim ve öğretim döneminde verilmeye başlanan bu seçmeli dersleri okutabilecek pek çok Kürt Dili ve Edebiyatı mezunu varken, ne yazık ki MEB bu branşlara sembolik olarak nitelendirilecek sayıda öğretmen ataması gerçekleştirmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2013-2014 eğitim döneminde seçmeli anadili dersi alan öğrenci sayısını 53 bin olarak açıklamış, 2014-2015 eğitim öğretim yılının ilk döneminde öğrenci sayısı önceki yıla oranla yüzde 45 artarak 85 bine ulaşmıştır. Bu seviyede bir talep olmasına rağmen 2014 yılında Yaşayan Diller ve Lehçeler dersi için 17 öğretmenin ataması yapılmış, Aralık 2015 atamalarında bunlara 9 öğretmen daha katılmış ve 2017 Şubat atamalarında ise Kürtçe dili için sadece ve sadece 2 Kurmanci ve 1 de Zazaki branşında olmak üzere toplam 3 öğretmen kadrosu açılmıştır.

Anadilinde eğitim talepleri kültürel ve siyasal çoğulculuğun gerekleri olarak algılanıp insan hakları ve demokrasi kapsamında yaklaşılmalı ve ilköğretimden üniversiteye anadilinde eğitim olanakları geliştirilmelidir.

Buğün dünyanın birçok ülkesinde anadilinde eğitim ve öğretim hakkı anayasal güvence altındadır. Türkiye’deki durum ise oldukça vahimdir. Devletin farklı dil ve lehçelere yaklaşımı sadece yasakla sınırlı kalmamış, anadiller yok sayılmış, inkâr edilmiştir. Bir an önce bu yasakçı

zihniyet bir kenara bırakılmalı, çok dilli kamu hizmetleri hayata geçirilmeli ve Türkiye’de konuşulan tüm anadillerinde eğitim anayasal ve yasal güvenceye alınmalıdır.

Kamusal Eğitimi Tasfiye Uygulamaları Hız Kesmeden Devam Ediyor, Özel Okullara Kamu Kaynaklarıyla Teşvik Miktarı 1 Milyar 300 Milyon Lirayı Buldu!

Kamusal eğitime para yok. OECD’nin Eğitime Bir Bakış 2017 Raporu’na göre, ilkokuldan üniversiteye kadar öğrenci başına gerçekleştirilen yıllık eğitim harcamaları Türkiye’de kişi başına düşen milli gelirin yüzde 18’ine, OECD ülkeleri ortalamasında ise yüzde 27’sine denk gelmektedir. Öğrenci başına yapılan yıllık ortalama kamusal eğitim harcamaları eğitim kademelerine göre karşılaştırıldığında Türkiye ve OECD ortalaması arasındaki fark daha da belirginleşmektedir.

OECD ülkeleri ortalamasında ilkokuldan üniversiteye kadar geçen eğitim süresinde öğrenci başına yapılan yıllık harcama 10.759 dolardır. Türkiye, 4.259 dolarlık eğitim harcamasıyla Meksika (3.703 dolar) ile birlikte öğrenci başına yapılan yıllık eğitim harcamasının en düşük olduğu iki ülkeden biridir.

Özel okullara kaynak çok. Eğitim sisteminin hem içerik, hem de biçimsel olarak dini kural ve referanslara göre düzenlenmesi uygulamalarının artması ile eğitimde yaşanan ticarileşme ve öğrencileri özel okullara yönlendirme uygulamaları arasındaki somut ilişkiler daha belirgin hale gelmiştir.

MEB’in açıkladığı, 2017-2018 örgün eğitim istatistiklerine göre geçen yıl yüzde 7,6 olan özel öğretimin payı bu yıl binde 7’lik artış ile yüzde 8,3 olmuştur. 1 milyon 115 bin 357 öğrencinin kayıtlı olduğu örgün özel öğretim sektöründe, aynı yılın istatistiklerine göre 6 bin 476 bağımsız okul (ilkokul, ortaokul ve lise)130 bin 10 öğretmen ve 92 bin 429 derslik bulunmaktadır. İstatistikler, devlete ait ilkokul ve ortaokul sayısının özellikle eğitimde 4+4+4 düzenlemesi sonrasında belirgin bir şekilde azaldığını; buna karşın özel okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise sayıları ile bu okullara yönlendirilen öğrenci sayılarının dikkat çekici bir şekilde arttığını göstermektedir.

AKP ve MEB'in üstün(!) çabaları sonucunda 2017-2018 eğitim öğretim yılında özel öğretimin payı tüm zamanların rekorunu kırmıştır. *MEB 2017-2018 örgün eğitim istatistiklerine göre; okul öncesi eğitimde özel öğretimin payı yüzde 15,8; ilkokulda özel öğretimin payı yüzde 4,6; ortaokulda özel öğretimin payı yüzde 6,0; lisede ise özel öğretimin payı yüzde 13,0'ye ulaşmıştır.*

MEB'in İdare Faaliyet Raporu'na göre, kamusal eğitim ile ilgili hedeflerine büyük ölçüde ulaşamazken, özel öğretimin payını artırmak adına hedeflerini aştığı görülmektedir. Özel öğretimin payının artırılması kapsamında 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibarıyla özel ilkokullarda okuyan öğrenci sayısı 4+4+4 düzenlemesiyle birlikte ilkokulda öğrenci sayısı yüzde 40 artışla 233.740'e; özel ortaokulda öğrenci sayısı yüzde 96 artışla 321.779'e ve özel liselerde ise yüzde 305 artışla 559.838 sayısına ulaşarak, özel öğretimde tüm zamanların rekoru kırılmıştır. OECD Bir Bakışta Eğitim 2017'ye göre, Türkiye Kolombiya'dan sonra ilkokuldan ortaöğretim sonrası-yükseköğretim öncesi kademeye kadar eğitime en fazla özel harcamanın yapıldığı ülkedir. OECD ortalaması yüzde 9, AB ortalaması yüzde 7 iken, Türkiye'de bu oranın yüzde 20 olması büyük bir çelişkidir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan '*2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılında Özel Okullarda Öğrenim Gören veya Görecek Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ*', 12 Ağustos 2018 Resmi Gazete'de yayımlandı. Uygulama ile öğrenci ve velilerin özel okulları tercih etmesi teşvik edilirken, kaynağın daha önceki dönemlerde olduğu gibi Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden karşılanacak olması, eğitimde ticarileşme ve piyasalaşma uygulamalarının önümüzdeki dönem de AKP eliyle teşvik edileceğinin ve kamusal kaynakların nasıl harcanacağına açık bir ilanadır. Oysa görevine henüz çok yeni başlamış olan Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un özel okullara ilişkin açıklaması şöyleydi:

"Benim için 'özel okulculuktan geliyor, özel okulları patlatacak' diyorlar. Bu olabilir mi? Toplumun dokusu bozulur. Ben özel okullara yatırım yapmayacağım."

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında, 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve temel lise türlerinde öğrenim görecektir toplam 75 bin öğrenciye

verilecek eğitim ve öğretim desteği tutarları ile ilk defa destek verilecek öğrenci sayıları aşağıdaki Tablo-1’de yer almaktadır.

Tablo-1: İlk Defa Eğitim Öğretim Desteği Verilen Okul Türleri, Destek Tutarları ve Öğrenci Sayıları

Sıra No	Okul Türü	Destek Tutarı (TL)	İlk Defa Destek Verilecek Öğrenci Sayısı	Toplam Destek Tutarı (TL)
1	Okul Öncesi	3.290,00	6.000	19.740.000
2	İlkokul	3.960,00	15.000	59.400.000
3	Ortaokul	4.610,00	15.000	62.400.000
4	Lise	4.610,00	15.000	62.400.000
5	Temel Lise	3.960,00	24.000	95.040.000
TOPLAM			75.000	298.980.000

Sayıştay raporlarında gerekli araştırmalar yapılmadan dağıtıldığı ifade edilen “Özel Okullarda Okuyan Öğrencilere Verilen Eğitim ve Öğretim Desteği”nden bu eğitim-öğretim yılında; okul öncesi eğitim kurumlarındaki 6 bin öğrenciye 3 bin 290 lira, ilkokuldaki 15 bin öğrenciye 3 bin 960 lira, ortaokuldaki 15 bin öğrenciye 4 bin 610 lira, lisedeki 15 bin öğrenciye 4 bin 610 lira ve temel lisedeki 24 bin öğrenciye ise 3 bin 960 lira destek verilecek. **2018-2019 eğitim-öğretim yılında toplamda 306 bin öğrencinin yararlanacağı eğitim öğretim desteğinden, bu yıl ilk kez 75 bin öğrencinin yararlanması planlanmaktadır.**

Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından açıklanan 2018 Yılı Performans Programı’nda, “Özel Okullarda Okuyan Öğrencilere Verilen Eğitim ve Öğretim Desteği” harcama kalemi için 1 milyar 278 milyon TL bütçe ayırmıştır. Bakanlık, okul öncesinde 5 bin 907, ilkokulda 76 bin 535, ortaokulda 81 bin 514, lisede 79 bin 228, temel lisede de 63 bin 335 öğrenci olmak üzere toplamda 306 bin öğrenci için özel okullara ödenen eğitim öğretim desteğine tam 1 milyar 278 milyon TL bütçe ayırmıştır. Sayıştay denetçileri, destek için Bütçe’den ayrılan paranın, bazı öğrencilere, aile geliri, kira geliri ve üniversitede okuyan öğrenci sayısı belirlenmeden verildiğini ortaya çıkarmıştı.

Müfredat Değişikliği Meselesi

Bir ülkede çocukların ve gençlerin okullarda nasıl yetiştirileceğini belirleyen faktörlerden birisi müfredattır, yani eğitim programlarıdır. Müfredat, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olarak, öğretmenlerin derslerini işlerken hangi konuları, hangi kapsam ve içerikle, hangi sıra ile nasıl işleyeceklerini, nasıl değerlendireceklerini, diğer bir deyişle ders planlarını

ve derslerde kullanılan kitapları ve materyalleri ortaya koyar. Bu içerik, öğrenci kadar öğretmeni, hatta ebeveynleri de etkiler. Ülkenin geleceği ile ilişkilendirilen çocuklar ve gençlerin, “neyi bilmeleri”, “neyi unutmaları” ve “neyi sürekli anımsamaları”, “neyin yasını tutup, neyin yasını tutmamaları” gerektiği üzerine söylem/ideoloji müfredat üzerinden kurulur; diğer bir deyişle öğretmen dolayımı ile müfredat, beden ile iktidar arasındaki ilişkiyi kurar. Yani müfredatkonusu, öylesine alfabe, çarpım tablosu, tarih ezberleme değildir. Bundan daha fazlasıdır. Çünkü siyasal iktidar için resmi eğitim, toplumsal bedeni, toplumsal cinsiyet rollerini inşa etmeyi sağlayan kurumlardan birisidir.

1980 sonrası üretilen müfredat ve ders kitaplarının, örneğin neoliberal kapitalizmin taleplerine göre yazıldığı iyi bilinmektedir. Toplumsal değerlerin bireyci bir felsefenin süzgecinden geçirilerek yazıldığı müfredat ve ders kitaplarında, hemen her şey (bilgi, beceri, yetenek, zekâ, iletişim vs.) hep birey bazlı olarak üretilmektedir. Zira küreselleşen patriyarkal kapitalizmin gerektirdiği yüksek rekabet ve yarışma koşullarına uyum sağlayacak olan bireyin girişimci değerleri kazanması, birincil amaç olarak belirlenmiş durumdadır. Haliyle bireyin gelecekte piyasadaki olası performansına seslenen müfredat ve ders kitaplarındaki bilgi ve değerler, sosyal değil, ekonomik bir mantığa göre belirlenmektedir. Bu da müfredat ve ders kitaplarının üretilme ve kullanılma sürecinde kamusal hizmet mantığından ziyade bireysel-ekonomik çıkarlar temelinde davranıldığını göstermektedir. Dolayısıyla, süreç böyle olunca, müfredat ve ders kitapları, özgürleşmenin değil, sömürü ve yabancılaşmanın araçları olarak şekillendirilmekte ve kullanılmaktadır.

Türkiye’de halklar, inançlar, kültürler açısından var olan çok renklilik; toplumsal cinsiyet ilişkileri ve bu bağlamda cinsel yönelim ve cinsiyet kimlikleri ile eşitlik fikri; üretici kesimler ve onların toplumsal yaşamdaki gerçeklikleri bugüne kadar hazırlanan eğitim müfredatlarında karşılığını bulmamıştır. Aynı durum, bu rapora konu olan müfredat değişiklikleri açısından da geçerlidir. Türkiye’de yaşayan farklı kimlikler, cinsiyetler, inançlar ve kültürler genellikle ya tamamen görünmez kılınmakta ya da “karşı”, “düşman” tarafta gösterilmektedir. Bilimsel bilgiyi geri plana iten, eğitim müfredatında sürekli vurgu yapılan bireyci değerlere ek olarak; belli bir inancı ve mezhebi temel alan “dini”, tek kimlik yaklaşımı üzerinden “milli”, tek cinsi eksen alan “erkek” değerlerin, yoğun bir şekilde eğitim müfredatının içine yerleştirilmesi söz konusudur.

Yakın tarihte yapılan müfredata ilişkin değişiklikler, Türkiye’de oldukça köklü bir geçmişe sahip olan program geliştirme alanının bilgi birikiminden yararlanılmadan, adeta el yordamıyla ve yeterince tartışılmadan hızla yapılmıştır. 2005'den beri (2005, 2009, 2012, 2015) mevcut programların, Program Değerlendirme İlkeleri dikkate alınarak bilimsel yöntemlerle değerlendirilmeden, hemen hemen her Milli Eğitim Bakanı değişikliğinde gerekçesi de belirtilmeden yenilenmesi, eğitim sistemine büyük zararlar vermiştir. Her yeni yapılan programın ülkedeki okulların alt yapısına uygunluğunun ve öğretmenlerin hazırlık durumlarının çok boyutlu olarak belirlenmemiş olmasının yanı sıra eşitlik ve fark/kimlik açısından toplumsal taleplerin alınabileceği demokratik katılım mekanizmalarının hiç işletilmemiş olması nedeniyle, yetişmekte olan çocuklara ve gençlere, dolayısıyla Türkiye demokrasisi ve birlikte yaşam kültürüne büyük zararlar vermiştir.

Ne yazık ki Türkiye’de kamusal alanın çöküşüne koşut olarak siyasal iktidar, kendini totaliter niteliklerle yeniden yapılandırmaktadır. Bu yapılandırma doğrultusunda sivil toplumun suskunluğa itildiği bir OHAL döneminde, eğitimin amaçlarını, eğitim süreçlerini ve okul iklimini önemli ölçüde etkileyecek köklü bir müfredat değişikliği yoluna gitmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, 2015'de taslak olarak bir program hazırlamış, pilot uygulama yapmadan 2016-2017 öğretim yılında ilkokul 1, ortaokul 5 ve lise 9. sınıflarda uygulamaya başlamıştır. Uygulamaya başladığı bu programı hiçbir gerekçe göstermeden, 2017'de değiştireceğini, yeni bir taslak program hazırladığını 6 Ocak 2017'de açıklamıştır. 1-12. sınıfları kapsayan bu taslak program, 10 Şubat 2017'ye kadar ilgililerin eleştirisine yasak savma kabilinden açılmış, Şubat ayında kitaplar yazılmış ve 2017-2018 öğretim yılında da yeni müfredat bütün Türkiye'de uygulamaya konulmuştur.

2017/18 eğitim öğretim yılı başından itibaren uygulanmaya başlanan yeni müfredatın bilimsel değerlendirme ve pilot uygulama yapılmadan uygulanmaya başlanması ve yıllar içinde yapboz tahtasına çevrilerek sürekli değiştirilen sınav sistemleri nedeniyle öğrenci ve velilerin kafası hiç olmadığı kadar karıştırılmıştır.

Başta Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere, eğitim biliminin en temel ilkelerini göz ardı ederek hazırlanan eğitim müfredatı ve öğretim programları eğitimin ve toplumun ihtiyaçları yerine siyasi iktidarın dünya görüşü doğrultusunda oluşturulmaktadır. Başta tarih olmak üzere, hemen her program taslaklarında milliyetçilikle, militarizmle, rekabetçilikle yoğrulmuş, sanatsal, estetik yönden sığ ve dinsel doğmalara yaslanan, cinsiyetçi mevcut müfredat anlayışı, yapılması planlanan 4. program değişiklikleri ile daha da pekiştirilmektedir. Oysa günümüz dünyasında eğitimin temel işlevi, bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardım etmektir. *Dolayısıyla eğitim programları, yaşamı bir bütün olarak kavramalı ve öğrencilerin çok yönlü gelişimlerine hizmet edecek öğrenme yaşantılarını içeren bir biçim ve içerikte hazırlanmalıdır.*

Müfredat ve ders kitaplarında toplumsal yaşamın temel noktalarına ve halkın, emekçilerin bilgi, değer ve yaşamlarına hak ettiği kadar yer verilmesi bu konuda yapılacak müdahaleler ve mücadelelere bağlıdır. Bu mücadele verilmediği sürece eğitim müfredatı siyasi iktidarların dünya görüşüne uygun olarak yazılmaya ve uygulanmaya devam edecektir.

Eğitimde Kademeler Arası Geçişte *Bitmeyen Değişiklikler*: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) yerine Liselere Kayıt Sistemi (LKS)

AKP, 16 yıllık iktidarı boyunca eğitim politikaları konusunda her dönem başarısız olmuş, her başarısız olduğunda da sistem değişikliği yaparak, kendi başarısızlığının üzerini örtmeye çalışmıştır. Ancak yapılan her sistem değişikliği, öğrenci ve velilerde büyük endişe ve yeni mağduriyetler yaratmaktan başka bir sonuç ortaya çıkarmamıştır. AKP'ye oy verenler dâhil, ülke nüfusunun büyük bölümü genel olarak eğitimde yaşanan olumsuzluklardan ve sürekli sistem değiştirilmesinden son derece rahatsızdır.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla kaldırılan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG)'nin yerine getirilen yeni ortaöğretime geçiş sistemi (LKS), öğrenci ve veliler açısından ciddi sorunları gündeme getirmiş, yeni sisteme yönelik tüm uyarı ve itirazlar görmezden gelinmiştir. AKP ve MEB tarafından yaratılan sınav kaosunun sonucunun çocuklarımızda nasıl bir travmaya neden olduğunu 2 Haziran 2018'de yapılan sınav günü okul bahçelerinde, soru kitapçıklarının başında ağlayan yüz binlerce çocuğun gözyaşları ve ailelerinin öfkesi göstermiştir.

MEB'in 'sınavı kaldıracağız' söylemiyle parlatılan, devamında gelen çelişkili açıklamalarla öğrenci ve velilerde kafa karışıklığı ve endişeye neden olan sistem değişikliği en sonunda yine bilindik bir yere yani merkezi bir sınava bağlanmıştır. Özetle TEOG sınavı gitmiş, yerine LGS (Liselere Giriş Merkezi Sınavı) getirilmiştir. Üstelik getirilen yeni geçiş sistemi ve sınavı deyim yerindeyse eskisini mumla aratacak türden olmuştur.

2018 yılında ortaokulu bitiren ve LGS'ye başvuran 1 milyon 9 bin 260 çocuğumuzdan yaklaşık yüzde 10'unun yani sadece 127 bin 480 öğrencinin, Bakanlığın deyimiyle 1556 "nitelikli" okula yerleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Öte yandan, 'nitelikli' olarak tarif edilen 1556 okulun yarısından fazlasının imam hatip ve meslek liselerinden oluşması, MEB'in asıl amacının ne olduğunu ortaya koymuştur. Velilerden çocuklarını imam hatip ya da meslek liselerine göndermeleri ya da doğrudan özel liseleri tercih etmeleri istenmektedir. Yaratılan bu kaos ortamı ve ortaya çıkan sorun(lar) sadece ortaokul son sınıf öğrencileri ve velilerinin değil, tüm toplumun sorunudur ve AKP'nin çocuklarımız üzerinden kendi siyasal-ideolojik hedefleri doğrultusunda nasıl adımlar attığını göstermektedir.

Tablo-2: 2018 LGS Yerleştirme Sayıları

	Toplam Kontenjan	Boş Kalan Kontenjan	Tercih Yapan Aday Sayısı	Yerleşen Aday Sayısı	Yerleşemeyen Aday Sayısı
Merkezi Yerleştirme	127.480	197	437.070	127.283	
Yerel Yerleştirme	1.141.318	342.392	1.017.891	798.926	91.687

MEB, 2 Temmuz'da alınmaya başlanan liselere yerleştirme tercihlerinin sonuçlarını 30 Temmuz günü açıklamıştır. Uzman görüşü alınmaksızın getirilen yeni sistemin yarattığı mağduriyetler, MEB'in verileriyle somutlaşmıştır. Buna göre; sınavla öğrenci alacak okul kontenjanlarının yarısından fazlasının imam hatip ve meslek liseleri arasından belirlendiği LGS'ye giren yarım milyon öğrenci tercih hakkını kullanmamış, merkezi yerleştirmede sunulan 127 bin 480 kontenjan için, 437 bin 70 aday başvurmuştur. Liselere girişte öğrencilere tercih ve adres sınırlaması dayatan yerel yerleştirmeler de yüz binlerce aday için hüsrarla sonuçlanmış, sınavsız geçiş için belirlenen 1 milyon 141 bin 318 kontenjandan 342 bin 392'si boş kalmıştır.

Tablo-3: 2018 LGS Yerleştirme Sonuçlarına Göre Çeşitli Okul Türlerine Yerleşen Öğrenci Sayıları ve Boş Kalan Kontenjan Sayıları

Türü	Kontenjan	Yerleşen Aday Sayısı	Boş Kalan Kontenjan
Anadolu İmam Hatip Lisesi	224.950	117.662	107.288
Anadolu Lisesi	434.886	413.816	21.070
Anadolu Meslek Programı	481.482	267.448	214.034
Toplam	1.141.318	798.926	342.392

Velilerin ve öğrencilerin tercihinin akademik eğitim veren liselerden yana olmasına karşın, okullaşmayı imam hatip ve meslek liseleri üzerinden sürdüren MEB'in yanlış politikası yerel yerleştirme sonuçlarıyla da gözler önüne serilmiştir. Yerel yerleştirmeye tabi olan ve 224 bin 950 bin kontenjanı bulunan imam hatip liseleri, öğrenciler tarafından tercih edilmemiş, bu liselerin boş kalan kontenjanı 107 bin 288 olarak gerçekleştirmiştir. Adrese dayalı yerleştirmede, Anadolu liseleri için belirlenen 434 bin 886 kontenjandan 413 bin 816'sına yerleştirme yapılmıştır yani Anadolu liselerinin kontenjanlarının neredeyse tamamı dolmuştur. Bakanlığın bütçesinden büyük pay ayırdığı meslek liseleri öğrencilerin tercihi olmamış, mesleki eğitim veren liselere 267 bin 448 öğrenci yerleşirken, 214 bin 34 kontenjan boş kalmıştır.

Türkiye'de geline son noktada eğitim artık sınav temellidir ve ne yazık ki bütün kurgu sınavların eğitimin adeta kalbinde olduğu bir düzen etrafında şekillendirilmiştir. Bu olgunun ilgili bakanlığın en üstteki ismi tarafından da kabul edilmesi oldukça kaygı vericidir. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk göreve geldikten hemen sonra yaptığı bir konuşmada bu durumu, *"Eğer biz zaman içerisinde sınav temelli bir sistemin ateşini düşürüp ve gerçekten insanların buldukları bölgelerde tabii bir akışla eğitim almasına fırsat veren bir yapıyı götürebilsek o zaman sınavın baskısı azalacak ve biz bu süreçte öğretim programlarındaki sınav temelli ağırlığı ve baskıyı azaltıp çocuğun üç senede gördüğü matematiği belki altı senede vereceğiz."* şeklinde ifade etmiştir.

Eğitimde kademeler arası geçişte öğrencilerin seçme, yetiştirme ve yerleştirme süreçleri iktidarın yeniden düzenleme ihtiyacı hissettiği hiyerarşik toplumsal yapıya uygun olarak hayata geçirilmektedir. Eğitim sistemi toplumdaki sınıfsal farklılıklara göre yeniden

düzenlenirken, eğitim üzerinden kimi zaman sınav sistemleri, kimi zaman başka yöntemlerle sürekli beslenen 'bireysel rekabet'in sadece okulda değil, toplumsal yaşamın her alanında işler hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Sınavlara neden ihtiyaç olduğu sorusu üzerine ciddi olarak düşünmek gerekmektedir. Bu soruyu kısaca "rekabet iyidir" deyip kestirmenin doğru olmayacağı ortadadır. Merkezi sınavların var oluş sebeplerinden birinin, okullar ve üniversiteler arasındaki keskin ayrışmalardan kaynaklandığı ve bu ayrışmadan dolayı okullar arasındaki makasın bugün daha da açıldığı görülmektedir. Bu olgu nitelikli okul ve üniversitelerin yetersiz olduğuna işaret etmektedir. Merkezi sınavların hala varlığını sürdürüyor olmasının altında yatan bir diğer sebep, sınavlar sistemin insanca iş/istihdam yaratmaması gerçekliğidir. Adeta işsiz okyanusuna su taşıyan bir düzenek görevi gören kapitalist sistem ve onun günümüzdeki görünen çirkin yüzü olarak neoliberal politikalar işsizlik olgusunu beslemeye devam etmektedir. Bunun yanı sıra sınavlar, eşitsizlikleri örten, itaat ve denetim kültürünü geliştiren ve yeni rejim için de bir mistifikasyon aracı olarak işlev görmektedir. AKP iktidarının bu aracı dönüştürebileceği, ancak ondan vazgeçmesinin mümkün olamayacağını söylemek iddialı bir tespit olamayacaktır.

Sınavların dönüştürülebileceği nihai düzey, okul ve üniversite düzeyinde sınavlar yapmaktır. Bu da kutuplaşmış Türkiye'de ayrımcılık, referans, torpil ve benzeri mekanizmaların yaygınlaşması ve adaletin son kırıntılarının da yok olması anlamına gelecektir.

Sınav sorununun uzun vadede çözümü için yapılması gereken şudur: İlk olarak okulları ve üniversiteleri fiziksel olanaklar ve nitelik açısından birbirine denk duruma getirecek politikaların hayata geçirilmesidir. İkincisi ise Türkiye'de insani koşullarda yaşama ve çalışma hakkını güvence altına alacak politikaların izlenmesidir. Bunu yapabilmek, ekonomik ve politik olarak en güçlülerin en iyi konumlara ulaştığı toplumlarda mümkün değildir. Sınavlar, eğitimin amacının "insani gelişim, yani insanın çok yönlü gelişimi" olan, ayrıcalıklı konumların azaltıldığı, demokratik ve eşitlikçi bir toplumda ortadan kaldırılabılır.

Her Kademe ve Türden Okulda, Sınıfsal, Etnik, Dinsel ve Cinsel Ayrışma Keskin Biçimde Yaşanmaktadır!

Günümüz Türkiye'sinde, her kademe ve türden okulda, sınıfsal, etnik, dinsel ve cinsel her türden ayrışma, çok keskin bir biçimde yaşanmaktadır. Neredeyse ilkokuldan itibaren aileler, özelleştirmeleri desteklemek için eğitimin niteliğinin düşürülmesi ve artan dini/mezhepçi eğitim nedeniyle çocuklarını özel okullara göndermeye başlamışlardır. Üst gelir katmanlarının devlet okullarını terk etmeye başlamasıyla birlikte eğitim "kamusal" niteliğini büyük bir ivmeyle yitirmeye başlamıştır. Ortaöğretim düzeyinde özel liseler, imam hatip liseleri, Anadolu liseleri ve mesleki ve teknik liseler, hem ayrı ayrı sınıfsal yeniden üretime yol açmakta hem de kendi içlerinde ayrışmaktadır. Göreli varıl emekçi orta ve üst sınıflardan aileler, çocuklarını temel lise adı verilen ve dershaneden dönüşen okullara göndererek üniversiteye giriş yarışında daha üst sıralarda yer alabilmek için çaba harcamaktadırlar.

Eğitimde giderek derinleşen sorunların arasına sıkıştırılmayacak önemli sorunlardan biri de, yıllar geçtikçe derinleşen toplumsal cinsiyet eşitsizliği meselesidir. Eğitimde cinsiyet eşitsizliği sorununun çok farklı boyutları söz konusudur. Bugün müfredatın muhafazakar kadın-erkek rollerini beslemesi, kız çocuklarının eğitim olanaklarına erişiminin giderek zorlaşması, eğitim emekçisi kadınların yaşadığı ayrımcılık ve şiddet, 4+4+4 sistemi ile kökten değişen eğitim sisteminin toplumda yarattığı dönüşümün kadınlara etkileri devasa sorunlar olarak karşımızda durmaktadır.

Bugün hem özel okullar ve hem de devlet okullarında toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, farklı düzeylerde ama yine bir biçimde yaşanmaktadır. Ayrışmanın amacı, okulları daha yönetebilir kılmak; hem öğrencileri hem de öğretmenleri denetlemektir. Okul yöneticileri, cinsiyetçiliği de öğrencileri denetlemek için kullanmaktadır.

Türkiye'nin fırsat eşitliği politikası temel eğitime erişim ve sayısal eşitliği sağlamaya odaklanmış durumdayken, öğretim ve öğrenim süreçlerindeki eşitsizlik, ayrımcılık ve farklılık konusuna bütünlüklü bir yaklaşım geliştirilememiştir. Eğitimin dönüştürücü olması için, "hem bireyin bağımlı konumunun koşulları ile ilgili bilgiyi, hem de toplumsal değişimi tasarlamak ve gerçekleştirmek amacıyla duygusal destek ve siyasi beceri sağlaması gerekmektedir. Bunun için öğretmenlerin ve okul yöneticilerin toplumsal cinsiyet duyarlılığı kazanmaları, okullarda öğrencilere toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını sorgulamalarına imkan sağlayacak öğrenme ve toplumsallaşma araçlarının sunulmasını gerektirmektedir. Bu koşullar sağlandığında

öğrencilerin toplumsal cinsiyet ayrımının olmadığı bir toplumsal hayat tasarımları için temel sağlanmış olacaktır.

Siyasi İktidar Karma Eğitim Uygulamasına Son Vermek İçin Nabız Yoklamakta, Zemin Hazırlanmaktadır!

Ataerkinin okullarda en çok kurumsallaştığı, cinsiyetçiliğin hızla yaygınlaştırıldığı 2017-2018 eğitim ve öğretim dönemi, aynı zamanda okullarda mekânların cinsiyete göre bölündüğü ya da başka bir şekilde söylemek gerekirse siyasi iktidarın karma eğitim uygulamasına son vermek için adeta nabız yoklandığı bir dönem olmuştur.

Son olarak karma eğitimle ilgili tartışmalar, nüfusu az olan bölgelerde liselerin açılmasına ilişkin esasların düzenlendiği yönetmelik maddesinde yapılan değişikliklerle yeniden gündemin en üst sırasını oluşturmaktadır. Bu değişikliklerle, nüfus ve öğrencinin az olduğu yerleşim yerlerinde düz lise, meslek lisesi ve teknik lisedeki programların tek lisede toplanabilmesinin önü açılmıştır. Yönetmelikteki "çok programlı Anadolu lisesi, mesleki ve teknik eğitim merkezi ve mesleki eğitim merkezinde karma eğitim yapılır" ibaresi kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın, karma eğitimin kaldırılmayacağını açıklarken "Bunun yanında karma olmayan eğitim de verilebilir" demiştir.

AKP iktidarının adeta rüyası olan dindar ve kindar gençlik yetiştirilmesi amacına yönelik imam hatip okullarının sayısını gereğinden fazla artırma, merkezi sınav sonuçlarıyla istedikleri okullara yerleşemeyen öğrencileri istemedikleri halde imam hatibe yerleşmek zorunda bırakma, görünürde seçmeli din derslerinin sayısını ve içerik kapsamını eskiye nazaran artırma gibi pratiklerin bir adım ötesine geçilmeye çalışılmaktadır. Öğrencileri eşit haklara sahip oldukları karşı cinsleriyle yaşamın kendi doğallığı içinde aynı mekanlarda bir arada olma ve gerçek hayata hazırlama aşamasında cinsiyetlere göre yalıtma çabası kesinlikle kabul edilebilir bir uygulama değildir. AKP iktidarının birtakım siyasi hesaplara ve saiklere dayalı bu hamlesi hem evrensel çocuk hakları normlarına hem de eğitim bilimlerinin temel ilkelerine aykırıdır.

AKP'nin Yıllardır Arka Bahçesi Olarak Gördüğü İmam Hatip Okullarına Yönelik Ayrıcalıklı Uygulamalar Sürmektedir

Eğitim sistemini dini kurallar ve referanslara göre biçimlendirme süreci, eğitimde 4+4+4 dayatması sonrasında belirgin bir Şekilde artmış, yıllarca dini eğitim kurumları olarak bilinen imam hatip okulları tartıŐması yeniden alevlenmiŐtir.

2015-2016 eğitim yılı verilerine göre toplamda bin 622 olan imam hatip ortaokulu sayısı, 2017-2018 yılı sonunda yüzde 76 artışla 2 bin 859'e çıkmıştır. Öte yandan aynı dönemde bin 149 olan toplam imam hatip lisesi sayısı, iki yılın sonunda yüzde 40 artışla bin 604'e ulaşmıştır.

4+4+4 öncesinde 2011-2012 eğitim-ğretim yılında 537 imam hatip lisesinde (İHL) 268 bin 245 ğrenci varken 2015-2016 eğitim-ğretim yılına kadar okul ve ğrenci sayısı artmış, son iki yılda ise toplam okul sayısı yüzde 40 oranında artmış olmasına rağmen ğrenci sayısının yüzde 8 azaldığı görülmüŐtür. Yeni liselere geçiş sistemi üzerinden öğrencilerin imam hatip liselerine yönlendirilmeye çalıŐılması ile ğrenci sayısındaki azalıŐ arasında somut bir iliŐki olduğu anlaŐılmaktadır.

Yıllardır siyasal istismar konusu olan imam hatip okulları her açıdan desteklenerek, tüm masrafları devlet tarafından karŐılanarak, özellikle yoksul ailelerin çocuklarını bu okullara göndermeleri yönünde çalıŐmalar yapıldığı bilinmektedir. MEB, devlet okullarına ihtiyaı kadar denek ayırmayıp, eğitimin finansmanı için elini velilerin cebinden çıkarmazken, imam hatip okulları söz konusu olunca ğrenci başına yapılan harcama diğer okul türlerine göre belirgin bir Şekilde artmaktadır. MEB'in 2017/2018 eğitim ğretim yılında okul türlerine göre ğrenci başına yapılan harcama miktarı, AKP'nin yıllardır arka bahçesi olarak gördüğü imam hatiplere yönelik ayrıcalığı bütün yönleriyle gözler önüne sermektedir.

MEB'in 92 milyar TL'lik btcesinden eğitim yatırımları için ayrılan kısmının üçte biri (yüzde 35) 'din ğretimi'ne ayrılmış, böylece Din ğretimi Genel Müdürlüğü'nün MEB btcesi içindeki payı, 2017'ye göre yüzde 68 artırılmıŐtır. Dini eğitimde payı 7,7 milyar TL'ye çıkaran bakanlık, btcesinin yüzde 7'sine denk gelen bu kaynağın neredeyse tamamının (yüzde 96) imam hatip liseleri için kullanılmasına karar vermiştir. Bu durumun en somut sonucunu 2018 btcesi içinde okul türlerine göre ğrenci başına yapılan harcamalara bakarak görmek mümkündür.

2017/2018 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitimde öğrenci başına 1.673 TL; ilköğretime (ilkokul+ortaokul) öğrenci başına 4 bin 326 TL; genel ortaöğretimde öğrenci başına 6 bin 153 TL; mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenci başına 7 bin 504 TL ayrılırken, imam hatip liselerinde okuyan öğrenci başına 12 bin 707 TL ayrılmış olması, diğer okul türlerinde okuyan öğrencilere karşı büyük bir haksızlık olduğu kadar, eğitimde devlet eliyle yapılan ayrımcılığın somut bir kanıtıdır.

MEB, kamu okulları karşısında özel okullara her fırsatta ayrıcalık tanırken, benzer bir durum imam hatip ortaokulları ve liseleri için de geçerlidir. Fiziki altyapı sorunları en az olan, teknik olarak en donanımlı okullar imam hatibe dönüştürülmüş; yıllardır çok sayıda devlet okulu ödenek yetersizliği nedeniyle sorunlarla baş başa bırakılırken, imam hatip okullarının ödenek talepleri anında yerine getirilmiştir. Geçtiğimiz eğitim öğretim yılında çok sayıda devlet okulu ödenek yetersizliği ile karşı karşıya kalırken, bugüne kadar hiçbir imam hatip okulunun kaynak sıkıntısı çekmemiş ve talepleri anında yerine getirilmiştir.

Türkiye’de her konuda ve her alanda yaşanan ayrımcı uygulamaların toplumun geleceğinin şekillendiği okullarda bizzat MEB eliyle yapılıyor olması dikkat çekicidir. Türkiye’de hiçbir okul türü diğerlerine göre ayrıcalıklı olmamalı, MEB politika geliştirirken ve bu politikaları uygularken bütün eğitim kurumlarına eşit mesafede yaklaşmalıdır.

AKP İktidarı Döneminde Açıköğretim Lisesine Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayısı 6 Kat Artmış, Taşınmalı Eğitimde Tüm Zamanların Rekoru Kırılmıştır

Eğitim sisteminin temel sorunlarından birisi olan öğrencilerin çeşitli nedenlerle örgün eğitim dışına itilmesi uygulamaları artarak devam etmektedir. 2017-2018 eğitim öğretim yılında, 191 bin 202’si açık ortaokul ve 1 milyon 395 bin 621’i de açık lise olmak üzere toplam 1 milyon 586 bin 823 kişi açıköğretime devam etmiştir. 2003-2004 eğitim öğretim yılında açık öğretim okulları bünyesinde sadece 267 bin 235 öğrenci bulunuyorken, 2017-2018 eğitim öğretim yılında bu rakam 6 kata yakın artışla 1 milyon 586 bin 823 kişiye çıkmıştır.

MEB 2017-2018 örgün eğitim istatistiklerine göre, genel ortaöğretim kapsamındaki açıköğretim lisesine kayıtlı 448 bin 347'si kız ve 642 bin 483'ü erkek olmak üzere toplam 1 milyon 90 bin 830; mesleki açık öğretim lisesinde 64 bin 15'i kız ve 128 bin 79'u erkek olmak üzere toplam 192 bin 94; açıköğretim imam hatip lisesinde ise 70 bin 187'si kız ve 42 bin 510'u erkek olmak üzere toplam 112 bin 697 öğrenci açıköğretime devam etmiştir.

Açık ortaokula devam eden toplam 191 bin 202 kişiden 117 bin 216'sının kız öğrenci olması ve bu rakamın da toplam içinde yüzde 61,3'e tekabül ediyor olması, özellikle kız öğrencilerin daha ortaokul yıllarının başında örgün eğitimin dışına itildiğinin açık bir göstergesidir. Öte yandan örgün eğitimden ayrılmaların erken yaşta evlilik ve gebelik sorunların önünü açtığı ve açıköğretime devam eden özellikle dar gelirlili, yoksul aile çocukları sağlıksız koşullarda çalışarak aile bütçesine katkı yapmaya çalışırken açıköğretim uygulamasının çocuk işçiliği olgusunu beslediği açıkça ortadadır.

Siyasal ve ideolojik yaklaşımı dindar ve kindar nesiller aracılığıyla sermayeye çocuk işçiler yetiştirmek, sorgulamayan ucuz iş gücü kaynaklarını sermaye açısından hazırlamak olan siyasal iktidar, devamlılığını muhafazakâr yaklaşımları yeniden üreterek eğitim politikalarına giydirmek ve eğitim politikalarını dini referanslarla sürdürmek istemektedir.

Türkiye'de ilk kez 1989-1990 eğitim-öğretim yılında sadece 2 ilde 305 ilkokul öğrencisi ile başlayan taşımali eğitim uygulaması, Türkiye'nin çağ atladığı, ekonomik olarak geliştiği iddialarına rağmen bütün illerde uygulanır hale gelmiştir. 2017-2018 eğitim öğretim yılında 91 bin 262 özel eğitim, 276 bin 7 ilkokul, 534 bin 28 ortaokul, 432 bin 751 ortaöğretim öğrencisi olmak üzere toplamda 1 milyon 334 bin 048 öğrenci taşımali eğitim kapsamında taşınarak '*Taşımali Eğitim*'de tüm zamanların rekoru kırılmıştır. Taşımali eğitim ile yaklaşık 17 bin köy okulu kapatılmıştır.

Her ne kadar öğrencilerin yerleşim birimlerinden alınıp, diğer ilçelerdeki okullara kadar götürülmesi ve okulda yemek ve benzeri ihtiyaçlarının karşılanması cazip olarak görülen bir durum olsa da, genellikle uzun yollar kat eden öğrencilerin yorğun olması, yollarda trafik kazası riskinin bulunması ve taşınan merkezlerdeki sınıfların bu sistem ile daha da kalabalık hale gelmesi söz konusudur. Bu yönleriyle taşımali eğitim sistemi yanlış bir tercihtir.

Öğretmenlik Mesleği İtibarsızlaştırılmaya ve Değersizleştirilmeye Yönelik Uygulamaların Yanı Sıra Eğitimde Performans, Sınav ve Angarya Çalışma Dayatması Sürüyor

Bir taraftan eğitimde ve yükseköğretim alanında son zamanların en kapsamlı dayatmaları yaşanırken, diğer taraftan MEB tarafından 'eğitimde performans değerlendirme' adı altında, eğitimde esnek, güvencesiz ve angarya çalıştırmayı hedefleyen adımlar atılmak istenmektedir.

Kamusal bir hizmet olarak eğitimin hızla özelleştirildiği ve ticarileştiği bir dönemde öğretmenlik mesleği, siyasi iktidar ve MEB tarafından açıkça hedef alınmakta, 'rekabet', 'verimlilik', 'kalite' ve 'müşteri memnuniyeti' gibi piyasacı kavramlar üzerinden yeniden tanımlanmak istenmektedir. MEB tarafından gündeme getirilen 'performans sistemi' ve 'sınav' dayatması, uzun bir süredir eğitim alanında yaşanan piyasacı dönüşümün önemli ayaklarından birisi olarak hayata geçirilmek istenmektedir.

Öğretmenlik mesleği eğitim süreçleri, atanma sorunları, çalışma koşulları, iş güvencesi açısından yaşanan kaygılar, yetersiz maaşlar nedeniyle yeterince itibarsızlaştırılmış ve değersizleştirilmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenler sadece 24 Kasım günü hatırlanmakta, o gün verilen sözler, bir sonraki öğretmenler gününe kadar unutulmaktadır. Son olarak *Cumhurbaşkanı Erdoğan, 24 Haziran 2018 seçimlerinden önce öğretmen, polis, hemşire ve din görevlilerine 3600 ek gösterge sözü vermiştir ancak seçimlerin üzerinden yaklaşık 3 ay geçmesine rağmen bu konuda şu ana kadar herhangi bir somut adım atılmamıştır.*

Öğretmen yeterliliklerinde bilimsel, objektif ve evrensel standartlar yerine, öğretmenleri her açıdan baskı altına alacak olan 'Performans değerlendirme' ve 'sınav' dayatmasındaki ısrar, MEB'in asıl niyetinin 'üzüm yemek' değil, 'bağcıyı dövmek' olduğunu göstermektedir. Eğitimde başarının arttırılması için uygulandığı iddia edilen performans değerlendirme uygulamalarının on binlerce ücretli öğretmenin güvencesiz olarak çalıştırıldığı, sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının hızla yaygınlaştığı ve siyasi-ideolojik müdahalelerle sürekli değiştirilen eğitim sistemine en küçük bir katkı sunması mümkün değildir.

Eğitim sistemi içinde öğretmenin her taraftan kuşatılarak tamamen edilgen hale getirildiği, itiraz edenin, farklı olanın çalışma koşulunun kalmayacağı, rekabete dayalı, acımasız bir

istihdam rejimi oluşturulmak istendiği açıktır. Öğretmenlik mesleğinin ilkelerine, işlevine ve doğasına tamamen aykırı olan böylesi bir girişimin, öğretmenlerin tamamına yakını tarafından reddedilmesi önemli ve dikkate alınması gereken bir durumdur.

MEB, 24 Haziran seçimlerine yönelik bir karar olduğu açıkça ortada olan, 81 il milli eğitim müdürlüğüne resmi yazı göndererek, öğretmenlere yönelik performans değerlendirme çalışmalarının geçen eğitim ve öğretim döneminde uygulanmayacağını duyurmuştur. Milli Eğitim Bakanı Selçuk ise, “Çok net bir mesaj, öğretmen performansıyla ilgili ilan edilen şeyin işlevsel olduğunu düşünmüyorum ve böyle bir şeyi Bakanlık olarak uygulamayacağız.” demiştir. ‘Öğretmen performans sistemi’nin uygulanmasının hayata geçirilip geçirilmeyeceği konusu dikkatle takip edilmesi gereken konulardan birini oluşturmaktadır.

Anayasa’nın 18. maddesinde angarya çalışma “Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır” ifadesiyle yasaklanmıştır. Anayasa’da açıkça belirtilmesine rağmen, son yıllarda tüm kamu kurumlarında olduğu gibi, eğitim alanında çeşitli adlar altında gündeme getirilen ‘angarya çalışma’ uygulamaları özellikle sendikalı eğitim emekçileri üzerindeki baskıların artmasına neden olmuştur.

MEB’in pilot illerde başlattığı İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) kapsamında yapılan re’sen görevlendirmeler, çeşitli kurs, proje ve protokol etkinliklerine bağlı çalışmalara zorunlu katılım, ev ziyaretleri, eğitim koçluğu, birden fazla nöbet tutmaya zorlama, öğrenci servis araçlarının kontrolü ve öğrencilere nezaret edilmesi vb. gibi doğrudan öğretmenlik mesleğinin icrası ile ilgili olmayan çok sayıda angarya iş, öğretmenlerin sınıf içindeki asli görevlerini yapmalarını engeller hale gelmiştir.

MEB’in uyguladığı projeler ve imzaladığı protokoller üzerinden öğretmenlere yönelik angarya görevler çıkarılması, eğitim emekçilerinin ‘aldıkları nefesi bile sayarak almaya başladıkları’ despotik karakterli yeni çalışma düzeninin oluşturulmak istendiğini göstermektedir.

Eğitimde Güvencesiz İstihdam ve Ataması Yapılmayan Öğretmenler Sorunu

15 Temmuz sonrasında öğretmen atamalarında mülakat sınavının benimsenmesi ve son olarak Milli Eğitim Bakanı’nın bundan sonra öğretmen istihdamının sözleşmeli olarak

yapılacağını açıklaması, öğretmen atamaları ve istihdamının açık bir şekilde 'politik güvencesizleştirme'ye dönüştüğünün kanıtıdır. Ataması yapılmayan öğretmenlerin etnik kimliği, inancı ve mezhebi dolayısıyla ya da iktidara eleştirel ve muhalif yaklaşımı nedeniyle sözlü sınav ya da güvenlik soruşturması aşamasında 'fiilen' elenmesi, öğretmenlerin kamu çalışanı olarak değil 'AKP'nin memuru' olarak istihdam edilmesinin önünü açmıştır.

Öğretmen atamalarında temel sorun, toplumun hemen her kesimi tarafından 'siyasi torpil' ve 'kayırmacılık' olarak algılanan mülakat sınavı ile sınırlı değildir. Siyasi iktidarın bir süredir kamu istihdamında benimsemiş olduğu güvencesiz/sözleşmeli istihdam uygulamalarının yaygınlaşması, 'güvenlik soruşturması' adı altında yapılan siyasi fişlemeler, özellikle farklı kimlik ve mezheplere yönelik olarak benimsenen ayrımcı tutumların sürdürülmesi halinde yapılacak atamaların liyakate göre değil, iktidara 'sadakat'e göre yapılması yaşanan haksızlıkların artarak süreceğini göstermektedir.

2017 verilerine göre ücretli çalıştırılan öğretmen sayısı; 81 ilde 63 bin 829'dur. Ücretli öğretmenlerin 27 bin 409'u eğitim fakültesi mezunu, 27 bin 936'sı lisans mezunu (eğitim fakültesi hariç), 8 bin 484'ü ön lisans mezunudur. Ataması yapılmayan yarım milyona ulaşan eğitim fakültesi mezunu varken, 2017 yılında da, hayvan yetiştiriciliği, bağcılık, ziraat vb. bölüm mezunu kişiler öğretmen olarak atanmıştır. Öğretmenler sınav, mülakat ve güvenlik soruşturması kuşatması ile karşı karşıyadır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ataması yapılmayan öğretmen sayısını 438 bin, resmi öğretmen açığını ise 109 bin olarak açıklamıştır. Eğitimde ciddi anlamda öğretmen açığı olmasına rağmen, yeterince atama yapılmaması nedeniyle 2003-2017 yılları arasında KPSS'ye giren her 100 öğretmenden ortalama 17'sinin ataması yapılmış, geriye kalan 83 işsiz öğretmen ya tekrar sınava girmek ya da başka alanlarda çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Son 16 yıl içinde atanan öğretmenlerin yüzde 64'ü, AKP hükümetleri döneminde göreve başlamış olmakla birlikte, aynı dönemde emekli olan öğretmen sayısı 213 bin 286'dır. Öğretmenlerin emeklilik oranları 2008 yılına kadar yüksek seyrederken, 2008 yılında sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişiklik sonrasında emekli aylıklarındaki 'aylık bağlama oranı'nın düşürülmesinin ardından emeklilik sayılarında belirgin azalma yaşanmıştır. Bu

durumun temel nedeni öğretmenlerin çalışırken aldıkları maaşın, emekli olduklarında yarı yarıya azalıyor olmasıdır.

Ataması yapılmayan öğretmenlerin sayısının **yarım milyona** ulaşması bir yandan, intiharlar ve iş cinayetleriyle hayatını kaybeden öğretmen gerçekliği haline gelmiş, aynı zamanda ataması yapılmayan öğretmenler sermaye tarafından ucuz işgücü haline getirilmiştir. Gerek ülkenin içinde bulunduğu koşullar ve giderek ağırlaşan sorunlar, gerekse sürekli değiştirilen ve adeta yap-boz tahtasına döndürülen eğitim sistemi nedeniyle mutsuz olan ve mesleklerini icra etmekte zorlanan öğretmenlerin giderek itibarsızlaştırıldığı ve değersizleştirildiği, ataması yapılmayan yüzbinlerce öğretmene her geçen gün yenilerinin eklendiği gerçekliği apaçık ortada durmaktadır. Böylesi bir eğitim sisteminin sağlıklı nesiller yetiştirmesi mümkün değildir.

Sözleşmeli Öğretmenlik, Adaletsizliğin Örgütlü Hali Olarak İşlev Gören OHAL ile Sıradan Bir Uygulamaya Dönüştürülmüştür

Geçtiğimiz yıllar içinde özellikle eğitim alanında güvencesiz, esnek ve performansa dayalı istihdam politikalarını adım adım hayata geçiren siyasi iktidar, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında tartışmalı mülakat sınavları ile birlikte yeniden düzenlediği öğretmen atama sistemi ile öğretmenleri 'iktidara sadakat' ilkesi ile çalıştırmak istediğini açıkça göstermiştir. Geçtiğimiz yıllarda siyasal kadrolaşma amacıyla gündeme getirilen ve Danıştay tarafından "objektif olmama" gerekçesiyle iptal edilen "mülakat sınavı" uygulamasının öğretmen atamalarında belirleyici olması ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamasıyla birlikte hayata geçirilmesi, Türkiye'de en yaygın kamu hizmeti olan sözleşmeli/güvencesiz öğretmen istihdamının temel istihdam politikası olarak benimsendiğini göstermektedir.

Türkiye'de mülakat sınavına dayalı tüm uygulamaların 'siyasal kadrolaşma'nın önünü açarak sayısız haksızlığa neden olduğu, aldıkları puanlara bakılmaksızın iktidarın dünya görüşüne yakın olmayanların taraflı ve kasıtlı değerlendirmeler üzerinden elendiği ya da 'saf dışı' bırakıldığı ve OHAL'de deyim yerindeyse mülakatlar üzerinden adaletsizliğin örgütlü halinin yaşatıldığı ortadadır.

15 Temmuz sonrasında yapılan 38 bin öğretmen atamasının tamamı mülakata dayalı sözleşmeli öğretmenlik şeklinde gerçekleşmiştir. Bugüne kadar sözleşmeli olarak atanan ve göreve başlayan 540 öğretmenin sözleşmesi 'güvenlik soruşturması' gerekçe gösterilerek iptal edilmiştir. Mevcut uygulamanın devam etmesi halinde farklı kimlik, inanç ve siyasi düşünceye sahip olan, 'yerli' ve 'milli' olmadıkları düşünülen, iktidara eleştirel ve muhalif yaklaşan, öğretmenlerin 'mülakat sınavı' ve 'güvenlik soruşturması' üzerinden elenmesi, atanacak öğretmenlerin büyük ölçüde iktidarın istek ve beklentileri doğrultusunda istihdam edilmesi kaçınılmazdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 16 yılda ortaya koyduğu pratik, kurumun en güvenilir bakanlık haline gelmesini sağlamış, eğitim sistemine yönelik olarak yapılmak istenen değişiklikler başta olmak üzere, yapılan her türlü sınav, değerlendirme ve atamaların ve sürekli eleştirilmesine ve tartışılmasına neden olmuştur.

Eğitim hizmetlerinin niteliği, sürekliliği ve düzenli olması gerektiği açıktır. Bu nedenle eğitimde objektiflikten uzak değerlendirmelerle yapılacak atamalardan ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamalarından derhal vazgeçilmeli, herkese kadrolu ve güvenceli istihdam sağlanmalıdır.

OHAL Eğitimde Neleri Değiştirdi?

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında bin 65'i özel okul, 361'i diğer özel öğretim kurumu ve 848'i özel öğrenci yurdu olmak üzere toplam 2 bin 274 kurum kapatılmıştır. MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan izin ile faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarının kapatılmasının ardından bir genelge ile kapatılan bu kurumlarda (anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise, kurs ve öğrenci yurtları) çalışanların da çalışma lisansları iptal edilmiş ve herhangi bir eğitim kurumunda görev almaları yasaklanmıştır. Bu düzenlemeden etkilenen kişi sayısı 22 bin 474'tür. Bu süreçte 15 vakıf üniversitesi kapatılmış, bin 176'sı devlet, 401'i vakıf üniversitesinde olmak üzere bin 577 dekanın istifası istenmiştir.

İki yıl sürdürülen ve 19 Temmuz 2018 günü kaldırılan OHAL kapsamında 36 Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarılmıştır. KHK'ler ile toplam 135 bin 144 kamu görevlisi hukuken kendilerini savunma hakkı tanınmadan, tamamen siyasi ve idari tasarruflar sonucunda hukuksuz bir şekilde ihraç edilmiştir. Kamudan ihraç edilenlerin 41 bin 705'i (yüzde 30,86)

eğitim ve yükseköğretim kurumlarındandır. KHK'ler ile MEB'den 34 bin 393 kişi, Yükseköğretim Kurumlarından 7 bin 312 kişi (5 bin 904 akademisyen, bin 408 idari personel) ihraç edilmiştir.

12 Eylül 1980 darbesi sonrasında hakkında işlem yapılan ğretmen sayısı 3 bin 854 iken bu rakam iki yıllık OHAL süresince 60 bini aşmıştır. 2017 Yılı MEB Faaliyet Raporu'na göre, sadece 2017 yılında MEB bünyesinde yapılan inceleme ve soruşturma sayısı 17 bin 113'tür. 2017 yılı içinde 133 kişiye uyarma, 374 kişiye kınama, 7 bin 298 kişiye aylıktan kesme, 680 kişiye kademe ilerlemesinin durdurulması, 47 kişiye devlet memurluğundan çıkarma, 51 kişiye adli teklif, 8 bin 530 kişiye disiplin yönünden idari ceza teklifi getirilmiştir.

OHAL dönemi; AKP iktidarının politikalarına itiraz eden ya da iktidardan yana taraf tutmayan öğretmenlerin ve diğer eğitim emekçilerinin, başta OHAL kararnameleri olmak üzere, MEB bünyesinde yapılan inceleme ve soruşturmalarla susturulmaya ve yıldırmaya çalışıldığı, işsizlikle ve yoksullukla terbiye edilmeye çalışıldığı, kapkara bir dönem olarak eğitim tarihindeki yerini almıştır.

SONUÇ

*İktidarda olduğu 16 yıl boyunca kamusal, parasız, bilimsel, laik ve demokratik eğitim anlayışını hedef tahtasına koyan AKP iktidarı, neoliberal bir hatta inanç istismarına dayalı eğitim politikalarını hayata geçirmeye devam etmektedir. AKP teşvikiyle giderek artan özel okullar ile kamu kaynaklarının akıtıldığı imam hatiplerin sayısının hızla artması, bu okulları ayrıcalıklı bir konuma taşımiştır. Öte yandan aynı süreç, diğer devlet okullarının tasfiye sürecinin başlamasına ve okullar arasındaki eşitsizliklerin derinleşmesine sebep olmuştur.

*Türkiye'de eğitim sisteminde yıllardır yaşanan ve giderek derinleşen sorunlar, MEB'in eğitimin yapısal sorunlarına yönelik somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek gibi bir amacının olmadığını açıkça göstermektedir. AKP iktidarı, dinselleşme ve eğitimi ticarileştirme uygulamalarını okullarda çoğaltmaya ve son kertede olağanlaştırmaya çalışmaktadır.

*Eğitimde siyasal kadrolaşma uygulamalarının yukarıdan aşağıya doğru organize bir şekilde geereştirilmesi, okullarda yaşanan şiddetin artması, eğitim emekçilerine yönelik çeşitli

saldırı ve tehditlerin (ihraç, açığa alma, sürgün vb.) sürmesi gibi uygulamalar, okulların fiilen kışla düzeniyle yönetilmesini beraberinde getirmiştir.

*Siyasal kadrolaşmanın zirve yaptığı, öğretmenlerin düşük ücretle, esnek, güvencesiz ve angarya çalışmaya zorlandığı, öğrencilerin yarış atı gibi sınavdan sınava koştuğu, farklı dil ve kimliklerin dışlandığı, okulların eğitim kurumu olmaktan adım adım uzaklaştığı ve eğitimin zaten sorunlu olan niteliğinin daha da kötüleştiği bir eğitim sisteminin sağlıklı bireyler yetiştirmesi mümkün değildir.

*Eğitimde yaşanan ve yapısal hale gelen sorunlar her ne kadar siyasi iktidar tarafından birtakım siyasi saikler gözetilerek görmezden gelinmeye ve gözlerden kaçırılmaya çalışılsa da, eğitim sorunu bütün toplumun en temel gündemini oluşturmaya devam etmektedir. Eğitimin temel bir insan hakkı, okulun ise kamusal bir söylem alanı ve ortak yaşam mekânı olduğu gerçekliğini temel referans noktası kabul eden; eğitimin demokratikleştirilmesine ve eğitimde eşitliğin sağlanmasına katkı sunan; cinsiyet eşitlikçi, ekolojist, dayanışmacı bir eğitim anlayışına dayalı düzenleme ve uygulamalar vakit kaybedilmeksizin hayata geçirilmelidir.

*AKP iktidarının siyasi ikbal uğruna yapboz tahtasına dönüştürdüğü günümüz eğitim sisteminde, okul öncesinden üniversiteye kadar bilim değil, dini inanç sömürüsü temel alınmakta; eğitim bütün bileşenleriyle her geçen gün daha fazla piyasa ilişkileri içine çekilmekte; tekçi, cinsiyetçi, mezhepçi, ırkçı eğitim müfredatıyla da toplum her geçen gün daha da kutuplaştırılmaktadır. Bütün emek ve demokrasi güçlerinin, okul bileşenleriyle omuz omuza vererek, bilimsel, laik, demokratik, özgürlükçü, çoğulcu, anadilinde eğitim hakkı için mücadele etmesi, hayati bir sorumluluk halini almıştır.